

Erdei Lilla

Zombimacskák

A szél süvölt, a léghajó ide-oda ráng a pányváján. Idefentről úgy tűnik, mintha szabálytalan körei az egész várost lefednék. Felettünk a ballon felfúvódik-összelappad, mennydörögve csapkod, mint egy hatalmas zászló. Még nem adtam meg magam, nem hasaltam a padlóra, de a léghajó gyűrűforma kosara néha annyira megdől, hogy kezdem fontolóra venni.

A PILÓTA

Abba lehet fejezni a pánikolást. Minél előbb visszanyerjük a stabilitásunkat, annál hamarabb lejutunk.

Igen, uram, fölfele jövet volt egy kis kilengés. Most boldog? Ha tudná, milyen gyakori az ilyen, soha a bűdös életbe fel nem merészkedne még egyszer egy ballonra. Mondjuk, lehet, hogy így se fog.

Ja, nem úgy értettem.

PÁL

Még neki áll feljebb. Kilengés, mi? Flegmább, mint egy buszsofőr. Bár jobban belegondolva a feladata még annyira se összetett. Csak ezzel a nyavalyás ballonnal kéne le- és fölszállnia!

Nekem már az elején feltűnt, milyen gyorsan rohannak a felhők. Van szemem hozzá: fiatalon vitorláztam, sportrepülőket is vezettem. Ezek után ki merem jelteni, jobban, mint ez a kioktató modorú paprikajancsi. De nem akadékoskodtam. Mindennek és mindenkinek megvan a helye a társadalomban. Aki városnéző ballonra vált jegyet, nem számít rá, hogy hamarosan egy örült ringlispílben kell az életéért kapaszkodnia.

Naiv voltam.

Ha túléljük, kirúgatom a barmot.

IRMA

Jaj, Pali, ne veszekedj már annyit, inkább kapaszkodj. Nem ér annyit az egész. Tudod, hogy a stressz árt a szívednek.

Igazad van, ha lezuhanunk, úgyis mindegy. De ne bízd el magad. Még akár túl is élhetjük.

Nézem a többieket. Az idős párt, a gyerekcsoportot, a nőt, aki rajtam kívül egyedüliként nem kushadt le a padlóra... és Őt. Aggódnom kéne értük, de csak azért szorongok, mert ha baj történne, az csúnya kudarc lenne. Mondhatni szakmailag. Én csak egy kis légörvényt akartam. Anyu körberöhögne.

EINAR

Sose láttam még ilyen szép csajt. Rövid haj, kockás zakó. Belőhetetlen életkor, de tutira diák. Liberális bölcsésznek tippeltem. Nem vagyok előítéletes, akkor is szívesen, khm, körbevezettetném vele magam a városban, ha horogkereszt lenne a seggére tetoválva, de tény, hogy a liberálisok szexibbek. Szívesen próbálnak ki újdonságokat az ágyban.

Itt se parázik. A korlát felett néz kifelé. Talán nem is érzi át a helyzet súlyát. Ismerős. Nekem is egyre durvább országokba kell utaznom, ha valódinak akarom érezni magam. Bangkokban egyszer majdnem elkaptak egy tasak herkával a seggemben. Én nem toloom, uncsi cucc, akkor már csempészni sokkal izgalmasabb. Merthogy arrafelé kivégeznek érte. Távozóban voltunk a hotelből, a haverokat vártam az utcán, amikor jött a rendőr. Azt hittem, drótot kapott, vagy a felspannolt láncdohányzásom lett gyanús, de csak valami lányról kérdezett, akit a barátnői ke-restek egy önfeledt patpongi éjszaka után. Na, akkor *majdnem* éreztem, hogy élek.

Szívesen dumálnék erről a csajjal. De ha felállnék, és véletlenül kinéznék, telerókáznám a lég-hajót. Másnaposság is, de inkább tériszony. Pedig már azt hittem, kinőttem. Nem áll jól egy kalandornak. Ahogy az se, ha négykézláb kúszik oda álmai liberálisához.

Várjunk még egy kicsit.

Anyunak bezzeg *majdnem* sikerült. Tizenhét voltam. Először hívtam volna meg a haverokat a nyaralónkba. Köztük Egy Bizonyos Valakit.

Anyu látszólag beleegyezett, de nem rajongott az ötletért. Nem konkrétan a sráccal volt baja, inkább azzal, hogy idegenek hatolnak be a territóriumára. Mindig emberkerülő volt. Érezte per-se, hogy ez fontos nekem, nem akart hát kerek-perec nemet mondani. De ez nem jelentett sokat. Anyu sose volt kerek-perec ember.

KITTY

Ha máskor ilyet kér valaki, pofán vágom. De ennek valamiért odanyúlok. Bele a zsebébe. Fémese dolgot tapintok. Kulcs. Biztat, húzzam ki.

Merci.

Jobban megnézem. Öltönye is drága lehet, alatta mályvaszínű ing. Elég testes, de mosolya olyan, mint egy színésze. Elnézést, hogy ennyit pofázik, így jön ki rajta az ideg. Idegesen ugrál a szeme is, főleg egy magányos izomagy meg egy sötét hajú csaj felé.

A csaj is egyedül van. Dögös. Átvillan rajtam, hogy a mercis faszi csak azért dumál velem, mert őt akarja féltékennyé tenni. Be is feszülök picit.

Ilyen izé, ironikusan megkérdem, gyakran jár-e ide.

Csak tájékozódik. Lesz egy faluja, oda akar majd ilyen léghajót. Bár kicsit lelohadt most a lelkesedése.

Faluja?

Jaja. A versenyszférát unja. Elkezdtek érdekelni a szociális kérdések. A falu csak az első lépés. Fővárosi gyerek, és most, a zsendülő tavaszi földeken sétálva úgy érzi, megtalált valamit, amit egész életében keresett. Csomó befektetést vitt oda, megbarátkozott a helyiekkel, elérte, hogy az összes fontosabb esküvőre, temetésre és disznótorra meghívják. Nem dicsekvésből, de általában sikerül neki, amit eltervez. Szóval szólíthatom nyugodtan polgármester úrnak.

Ja és igazán benyúlhatnék a másik zsebébe is. Úgy bazsalyog, mintha gyémánt lenne benne. Sejtem, hogy nem az, de belenyúlok.

TOMI

Tetszik tudni, Gabi néni, én nem lepődtem meg. A léghajózás irtó veszélyes. Persze az is számít, milyen gázzal van töltve a ballon. A hidrogén veszélyesebb, mint a hélium, ezért is nem használják már. A *Hindenburg* katasztrófája óta nem, ami 1937. május 6-án történt. Ez egy zeppelin volt, amiknek a merev testét hidrogénnel töltötték fel. Egyesek szerint valaki lelőtte magát a fedélzeten, és a torkolattűztől lobbant be a gáz, de a legújabb elmélet szerint az egész csak a statikus elektromosság okozta. A rossz idő miatt ugye csomót röpködtek New York és Boston között, mielőtt elkezdhették volna a landolást Lakehurstben. Furcsamód csak harminchatan haltak meg.

A ma használt hélium nem robbanásveszélyes, de maga a hajó ugyanúgy kigyulladhat. Ez történt most júliusban Texasban, ahol a léghajónak mind a tizenhat utasa szörnyethalt, meg 2013-ban az egyiptomi Luxorban, ahol tizenkilencen haltak meg. A léghajó el is sodródhat, és összeütközhet más léghajókkal, mint Törökországban, szintén 2013-ban. Itt csak hárman haltak meg, de húszan megsérültek. 2012-ben Szlovéniában és Új-Zélandon volt léghajóbaleset, és...

GABI NÉNI

Próbálok nyugodt maradni, de Tomi mellett nem könnyű. Jó, ha egy gyerek okos, de a szülei igazán a kezébe adhatnának néha a nagylexikonnál könnyebb olvasmányt is.

Hevesen gesztikulál, keze szárnyként rebeg. Nem tágít mellőlem. Csak behergelte magát, vagy a félelmet érzi? Lehet egy ilyen fura gyerek a lelke mélyén gonosz? Vagy túlagyalom?

Inkább az utóbbi. Főleg mióta Máté úgy sürgeti, hogy vállaljunk sajátot.

Mindig az olyan filmek égtek belém legmélyebben, mint a *Rosemary gyermeke*, az *Ómen* vagy a *Gyerekjáték*. Pszichológus barátom segített rávilágítani, hogy a tanári pályát is alighanem azért választottam, hogy ezeket a félelmeket legyőzzem, vagy legalábbis tisztázzam magamban.

Ahogy Tomi mindig a legnegatívabb adatokat idézi fel, úgy jutnak nekem is eszembe folyton a legrosszabb emlékek. Egyszer, tinikoromban a fogorvosi váróban azt mondta nekem egy kisfiú, hogy *te nem vagy jó ember*. Fájón megmaradt bennem, pedig nyilván nem állhatott a háttérben semmilyen misztikus éleslátás.

Vajon hány ártatlan embert égettek meg a boszorkányperek idején azért, mert a gyerekeket a keresztény dogma képtelennek tartotta a hamis tanúzásra?

Tomi biztos tudná a számot. Csak beszél, beszél. Arca holtsápadt, keze verdes, de nem hagyja abba.

Magamhoz ölelem. Először megdermed, de aztán hevesen viszonozza.

Előkerültek anyunak azok a furcsa könnyvei. Egy éjjel kimentem vízért, és a konyhaablakból láttam, amint a kertben állva a csillagok felé nyújtja karjait.

Mindig voltak ilyen dolgai. Kiszemeltjei előbb-utóbb az ágyában kötöttek ki, a gyerekekkel pedig, akik a suliban bántottak, mindig történt valami rossz.

De most nem akartam rosszra gondolni. Például arra, hogy a tévé egyszer csak azt mondhatja, hétvégén mégiscsak elromlik az idő.

NÓRA

Felszabadít ez a szél.
Már nem félek.

Pedig ezt mondta a tévé. Váratlan, lokális hidegfront, a meteorológusok sem értik. A haverok visszamondták a bulit. Anyu sajnálkozása nem tűnt túl meggyőzőnek.

Végül csak a Bizonyos Srác és egy másik fiú jött el. Utóbbi szerencsére totál érzéketlen volt a negatív energiákra. Amikor elment az áram, és anyu nem tévézhetett tovább, a srác boldogan kezdett neki sztorizni a gyertyafényes nappaliban, sőt arra is rávette, hogy kártyázzanak.

Én meg arra vettem rá a Bizonyost, hogy sétáljunk. Nem jutottunk messzire, egy buszmegálló fabódéjába kellett húzódnunk. Mintha nem is a szél és az eső feszült volna ellenünk, hanem maga az éjszaka, a viharzó sötétség tömör fala. De így legalább nem is zavart bennünket senki. Kárörömmel meséltem anyunak. Kényszeredetten azt felelte, ő is így akarta. Jót tesz az embereknek, ha néha próbát kell kiállniuk. Kiderül róluk az igazság.

KARDIO CARLO

Már felszálláskor elhibáztam. Lent kellett volna várnom. Kiszúrtak. De nem baj. Ha nem én oldom meg, megoldja az a párszáz méter meg a gravitáció.

Jól játszanak. Mintha nem is ismernék egymást. Dáni a mellette remegő tinilányt fúzi. Sokszor elképedek a nőkön. Itt vagyunk a vég küszöbén, a lány mégis kuncogva nyúlkal Dáni nadrágzsebébe. Pedig Dáni puhány, keringése olyan lehet, mint mikor mamika bekapcsolja a százéves Hajdú mosógépét. Sokat dohányzik. Az is csoda, hogy túlélte azokat a vad dugásokat Nórával. Mindig vártam, mikor teszi tárgytalanná megbízatásomat egy infarktus.

Nóra kívül marad az egészen. Mintha sose látta volna a fickót. Velem se foglalkozik. Kifelé bámul, a mélységbe. Könnyedén lélegzik. Vázizomzata arányos, szálkás. Látszik, nem tömegre edz, bár abba a hibába szerencsére kevés nő esik. Nőstény Hulkok. Más módon, de majdnem ugyanazt művelik a szívükkel, mint a Dáni-féle zsírdisznök. Ám Nóra nőiesen karcsú. Sokszor figyeltem, ahogy lefutotta reggeli kilométereit. Légzésének, lépteinek tökéletes ritmusából sose zökkent ki. Nyomában aranyfüstként gomolygott a köd.

Szinte sajnálom azért, aminek meg kell történnie.

DÁNI DONÁT

Ó, Carlo. Komoly, hogy M. képes volt éppen téged ránk küldeni?

Követem a tekinteted. Meg se lep, hogy a belemet fixírozod. Na, ja, a nyugis élet. Nórával el tudtam képzelni. Perverz, mi? Ház, kandalló, kutya. Talán egy gyerek is, akinek Machiavellit olvashatok este. Grillezések, amikre téged lófasz se hívna meg. Hogy szemforgatva papolj a telített zsírsavakról? Még M.-et is előbb hívnám meg! Hadd lássa, milyen boldog vagyok az asszonyával. Megetetném vele valamelyik verőlegényét, mondjuk a Szerbet, ajvárral...

Hmm! Asszem mégis meg kell hívjalak, Carlo, hogy lássam a megnyúlt pofádat. De aztán viselkedj nekem! Az én országomban addig maradhat csuhás – hirdesse akár az evangéliumot, akár a kalóriatáblázatot –, amíg elfogadja, hogy bűn és erény dolgában én döntök.

Világi pápaként gondolj rám. Én...

Mi a faszt csinál ez a bolond Nóra? A korlátról rángatják le. Nem sír. A pilóta szerint meg kell kötözni, a vénember meg, aki már az út elején rászállt, arról harsog, hogy ez emberi jogokba ütközik. Épp az a skandináv hippi ért egyet vele – már amennyire *érti* –, akire az öreg nyilván egy szobanövényt se bízna. Akkor se, ha az nem kender.

Hogy a Sötét Hölgy mire gondol? Talán a bénázásomra, amikor először kötöztem meg. Kinevetett, én meg otthagytam egy napra a radiátorhoz bilincselve. A japók minden kötözös trükkje elbújhat egy jó karperec mellett. Hogy szidott Nóra, meztelenül a parkettán! De hiába. Tisztelet is van a világon.

Na, ezzel tutira egyetértene az öreg. Emberi jogok ide vagy oda.

Mit derített ki RÓLA ez a próbatétel? A tanár úrról, aki nagyobb szerepet játszik az egészben, mint hinné? Sápadt, de nem kapaszkodik túl görcsösen. Mindenre figyel. Grimaszol a szélben, de néha – például előbb, amikor az a nő majdnem kiugrott – az az érzésem, inkább mosolyog.

Egyszer említette órán, hogy szeret feljönni a ballonnal. Ha teheti, minden hétvégén. A madártávlat segít eltávolodni önmagától. Jobban tud gondolkodni. Szerintem ezt a magyarázatot csak az évek során találta ki. Biztos hangzatosabbnak véli, mint bevallani, hogy ma is azt az izgalmat érzi idefent, amit gyerekként. Sőt: hogy titokban mindig ilyen helyzetre vágyott. Amikor a valóság megmutatja igazi arcát.

Felszálláskor közel helyezkedtem hozzá, de nem túl közel. Most viszont már odaoldalazhatok. A kibillent helyzet megengedi a bizalmaskodást.

– Helló, tanár úr!

Meglepetten viszonozza.

– A kvantumelmélet interdiszciplináris olvasatai – mondom segítőkészen.

Felismerés csillan a szemében.

– Ne haragudjon. – Kissé feszülten, de kedvesen mosolyog. – Azt a kurzust régóta szemináriumként akarom tartani. Kisebb létszámmal. Akkor jobban megismerhettük volna egymást.

– Na, igen – nevetek, és egy hirtelen széllökést kihasználva lezúttyanok mellé –, úgy lett volna alkalmam jó benyomást tenni...

Uhh, ez elég félreérthető volt. De neki vagy nem esett le, vagy ahhoz is túl olcsónak találja, hogy válaszoljon. Felnéz a csattogó ballontra.

Nem szabad elveszítenem.

– Hisz a mágiában?

Homlokráncolva sandít rám.

– Sokat gondolkodtam rajta. Ha kellett volna referálnunk, ezt a témát választottam volna. – Igyekszem nem hadarni. – Még akkor is le kell nyúlnunk a szubatomi részecskék szintjéig, ha a mágiát „csak” az anyag természetének megváltoztatásaként fogjuk fel. Ha pedig több ennél, mondjuk a véletlen befolyásolása, akkor főleg muszáj, hogy köze legyen a kvantumfizikához. A doboz kinyitása *előtt* is tudhatjuk, él-e Schrödinger macskája vagy meghalt... ha *mi magunk* irányítottuk annak a részecskének a látszólag véletlenszerű mozgását, amitől függően a méregkapszula kinyílt vagy zárva maradt!

– Ez érdekes. Le is írta?

– Nem. Talán ezért is rohantam így le magát. Hogy legalább elmondjam valakinek.

– Vigyázzon! Ha túléljük, lehet, hogy ellopom!

– Túléljük – vágom rá.

– Honnan ilyen biztos benne? – kérdi azzal az okos rókamosolyával. Mint aki sejti.

– Gondoljunk erre erősen. – Szemébe nézek. – Gondoljunk rá együtt.

– A gondolat ereje? Na, ez már sokkal populárisabb ötlet!

– Ó, most kiábrándítottam?

– Lehetett volna rosszabb. Idézhetett volna Coelhót.

Úgy nevetünk, mint az ezeréves haverok.

Hirtelen nekem szögezi:

- Arra is gondolt, hogy ha maga irányítja a részecskét, akkor maga öli meg a macskát?
- Nem irányítanám úgy. Annyi lelkifurdalásomnak se kéne lennie, mint az eredeti kísérletnél. Ott ugye már azzal is „megölöm” a macskát, ha ő a véletlen folytán meghalt odabenn, én pedig kinyitom a dobozt, és ezzel a két alternatíva közül azt teszem valóssá, amely szerint meghalt.
- Ez egyenlő lenne a macska tevőleges megölésével?
- Nyilván nem, de az egyik könyvben felvetették, hogy a megfigyelőnek van valamennyi felelőssége. Az irányított véletlen persze még nagyobb felelősség, de lehetővé teszi, hogy a macska halálának ne is legyen esélye.
- De akkor ez még mindig kísérlet? Mit akar bizonyítani? Miért történik az egész? Nincs időm felelni, mert egy vékony hang közbeszól:
- *Miért* ölted meg a cicát?
- Odafordulunk. Sápadt kisfiú bámul ránk. Fiatal tanárnő próbálja visszafogni.
- Elnézést – mondja –, Tomi meghallotta, és...
- Megkarmolt? – kérdi Tomi.
- Nos? – hunyorít rám ravaszul a tanbá is. – Megkarmolt?
- Igazából nem öltem meg semmilyen cicát. Ez egy gondolat-kísérlet. Egy Schrödinger nevű tudós találta ki...
- Gondolat-kísérlet? – Tomi még mindig gyanakvó, de kezdi érdekelni a dolog.
- Elképzelsz valamit – magyarázom. – Hogy mi történne egy bizonyos helyzetben, ahol ismersz minden körülményt. Például van egy doboz, abban van egy macska és egy mérgekapszula. A doboz zárva van. A kapszula véletlenszerűen nyílik ki. Ha kinyílik, kiáramlik a mérges gáz, és szegény macska meghal. Ha nem, a macska túléli. De amíg nem nézed meg, nem tudod, mi történt. Tehát a lehetőségek szintjén a macska élő és halott is.
- Zombimacska?
- Amíg ki nem nyitod a dobozt.
- Nem veszélyes? Ha kijött a gáz, mi is belélegezhetjük.
- Hirtelen nem jut eszembe, kitért-e erre Schrödinger, de kivágom magam:
- Erre jók a gondolat-kísérletek. Eldöntheted, melyik szempontot veszed figyelembe. És nem is kell hozzá tényleg megölnöd a cicát.
- Tomi bizonytalanul elmosolyodik. A tanárnő „köszönöm”-öt formál a szájával, mielőtt újra a csoportjához fordulna. Egy kislány lehányta magát, de csak egy túlkorosnak látszó fiúban van annyi lélekjelenlét, hogy szekálja miatta.
- Jól csinálta – mondja a tanbá, de mielőtt az egekben (mármint az ég *még magasabb* szférájában) érezhetném magam, hozzáteszi: – Tomi meg okos. Jó lenne civilben is ismerni.
- Elakad a lélegzetem. A gyerek nevét persze rögtön megjegyezte! Tudom, abszurd a kiakadásom, de a tanbá iránti érzéseim nemcsak a férfi-nő tengelyen mozognak. *Én akarok* lenni az, akit ő civilben is ismerni akar!
- Hidegen hagyták az alternatív valóságok – jegyzem meg. – A dolog morális részén is hamar átlendült. Csak az érdekelte, *neki* lehet-e baja a gáztól.
- De hát gyerek. Egyébként az, hogy a megfigyelővel mi történik, fontos része a kísérletnek. Bármilyen kísérletnek.
- Heisenbergi értelemben?
- Pontosan. Beleavatkozunk abba, amit megfigyelünk. De így kicsit mi magunk leszünk a megfigyelés tárgya. Bármi történik vele, az velünk is...
- Mi van, ha nemcsak megfigyelés a célunk?
- Ó, tehát valamilyen konkrét eredményt akar elérni?
- Megint az az érzésem, hogy átlát rajtam.

– Talán ez a különbség a tudós és a mágus közt – tűnődöm, hogy időt nyerjek. – A tudós kíváncsi, mi fog történni. A mágus azt akarja, hogy egy bizonyos dolog történjen meg.
– De ő se mentesül a következményektől. Nincs olyan helyzet, ahol minden az irányításunk alatt áll. A gáz kijön a dobozból, mi pedig szépen belélegezzük.
Naná. Főleg, ha az illető mágus még soha egy nyamvadt szerelmi varázslatot se hajtott végre, mert cikinek érezte, hogy az anyja folyton azt nyomatja. Ha rögtön az időjárás mágiába fog bele, még ha hasonló céllal is. Ágyúval verébre, ahogy mondani szokták.
Kinézek a léghajóból. A szél mintha csitulna, de a mélységben a város még mindig végtelenül messzinek tűnik.

Németh Miklós: A kitalált

